

**ΚΑΠΕ
CRES**

ΚΕΝΤΡΟ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΩΝ ΠΗΓΩΝ
ΚΑΙ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Η αξιοποίηση της γεωθερμικής ενέργειας και η συμβολή της στην Αειφόρο Ανάπτυξη

Δρ Κ. Καρύτσας

Γεωλόγος - Γεωθερμικός

Αν. Διευθυντής Δ/νσης Α.Π.Ε.

Ημερίδα, 10 Μαρτίου 2012, Άργος,
“Πρότυπες Περιφέρειες για μια Βιώσιμη Ευρώπη”

Σημεία Εστίασης

- **Αειφόρος ανάπτυξη**
- **Γεωθερμικός χάρτης Ελλάδας**
- **Μορφές γεωθερμικής ενέργειας**
- **Νομοθετικό πλαίσιο**

ΚΑΠΕ
CRES

ΚΕΝΤΡΟ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΩΝ ΠΗΓΩΝ
ΚΑΙ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

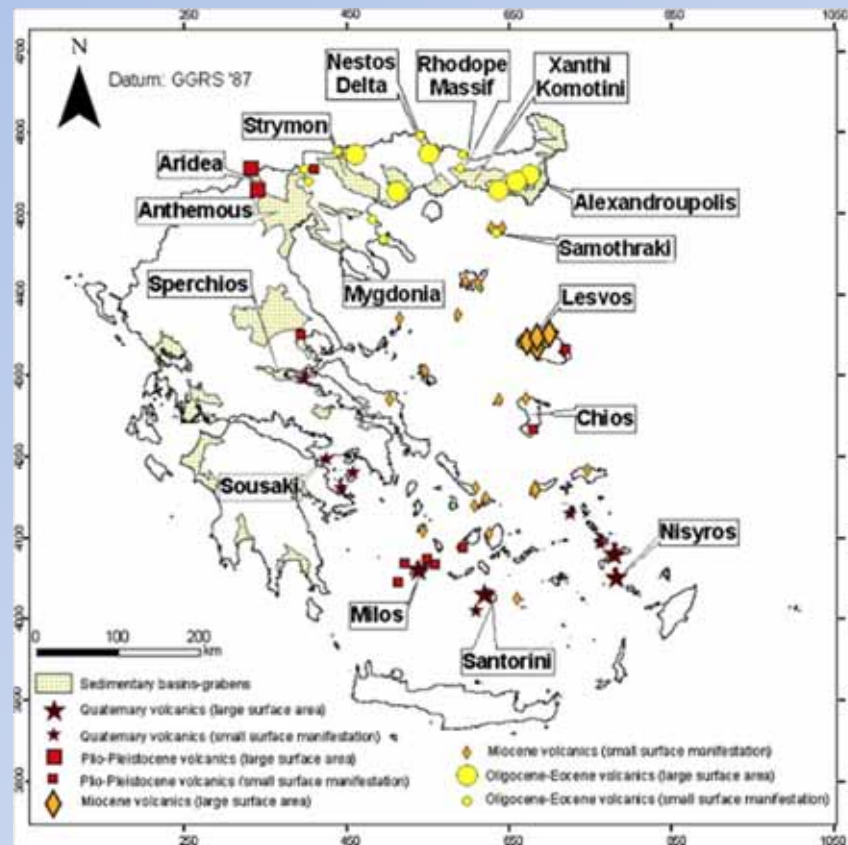
Αειφόρος Ανάπτυξη

Γεωθερμική ενέργεια: Καθαρή & Ανανεώσιμη

Ημερίδα, 10 Μαρτίου 2012, Άργος,
“Πρότυπες Περιφέρειες για μια Βιώσιμη Ευρώπη”

Γεωθερμικός Χάρτης Ελλάδας

D. Mendrinou et al., 2010

Ημερίδα, 10 Μαρτίου 2012, Άργος,
 “Πρότυπες Περιφέρειες για μια Βιώσιμη Ευρώπη”

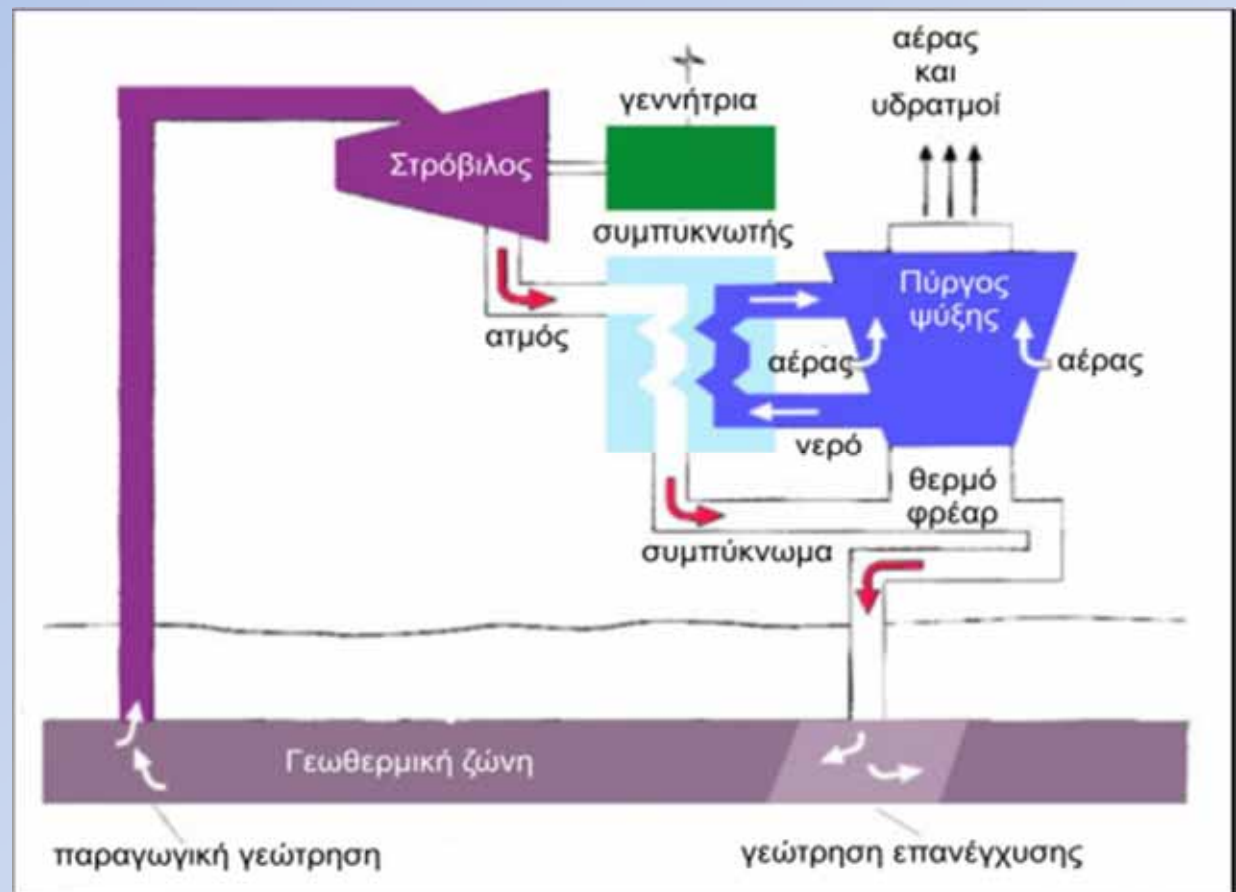

Μορφές Γεωθερμικής Ενέργειας

- **Γεωθερμία υψηλής ενθαλπίας:**
  - Θερμότητα υπόγειων πετρωμάτων & υδάτων θερμοκρασίας $> 150\text{ }^{\circ}\text{C}$
- **Γεωθερμία μέσης ενθαλπίας:**
  - Θερμότητα υπόγειων πετρωμάτων & υδάτων θερμοκρασίας $90\text{ }^{\circ}\text{C} - 150\text{ }^{\circ}\text{C}$
- **Γεωθερμία χαμηλής ενθαλπίας:**
  - Θερμότητα υπόγειων πετρωμάτων & υδάτων θερμοκρασίας $25 - 90\text{ }^{\circ}\text{C}$
- **Αβαθής Γεωθερμία:**
  - Θερμότητα πετρωμάτων μικρού βάθους και επιφανειακών υδάτων $< 25\text{ }^{\circ}\text{C}$

Ηλεκτροπαραγωγή από γεωθερμία υψηλής ενθαλπίας

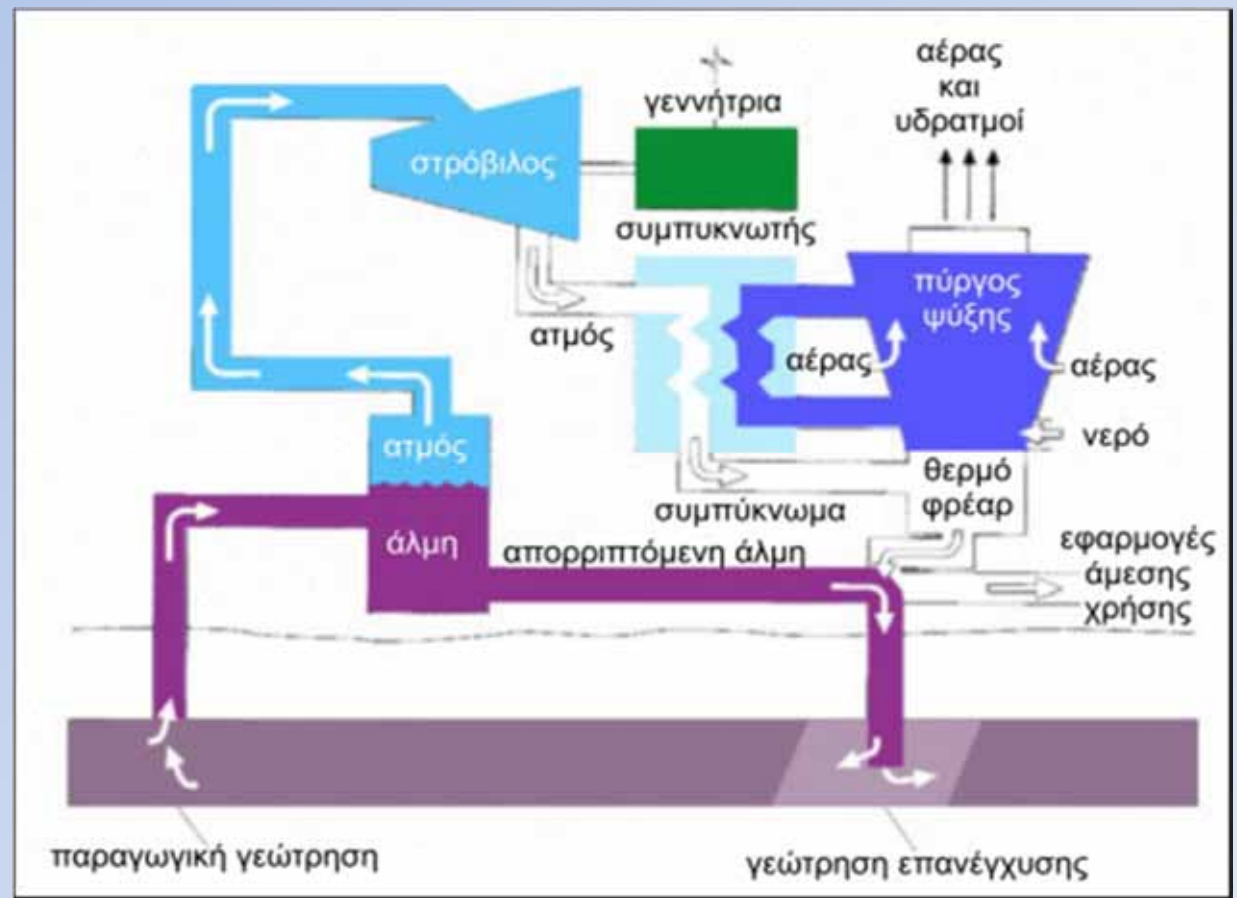
Χρήση ξηρού ατμού

Ημερίδα, 10 Μαρτίου 2012, Άργος,
“Πρότυπες Περιφέρειες για μια Βιώσιμη Ευρώπη”

Ηλεκτροπαραγωγή από γεωθερμία υψηλής ενθαλπίας

Χρήση ακαριαίου ατμού

Ημερίδα, 10 Μαρτίου 2012, Άργος,
 “Πρότυπες Περιφέρειες για μια Βιώσιμη Ευρώπη”

Μορφές Γεωθερμικής Ενέργειας

➤ Γεωθερμία υψηλής ενθαλπίας:

- Θερμότητα υπόγειων πετρωμάτων & υδάτων θερμοκρασίας $> 150\text{ }^{\circ}\text{C}$

➤ Γεωθερμία μέσης ενθαλπίας:

- Θερμότητα υπόγειων πετρωμάτων & υδάτων θερμοκρασίας $90\text{ }^{\circ}\text{C} - 150\text{ }^{\circ}\text{C}$

➤ Γεωθερμία χαμηλής ενθαλπίας:

- Θερμότητα υπόγειων πετρωμάτων & υδάτων θερμοκρασίας $25 - 90\text{ }^{\circ}\text{C}$

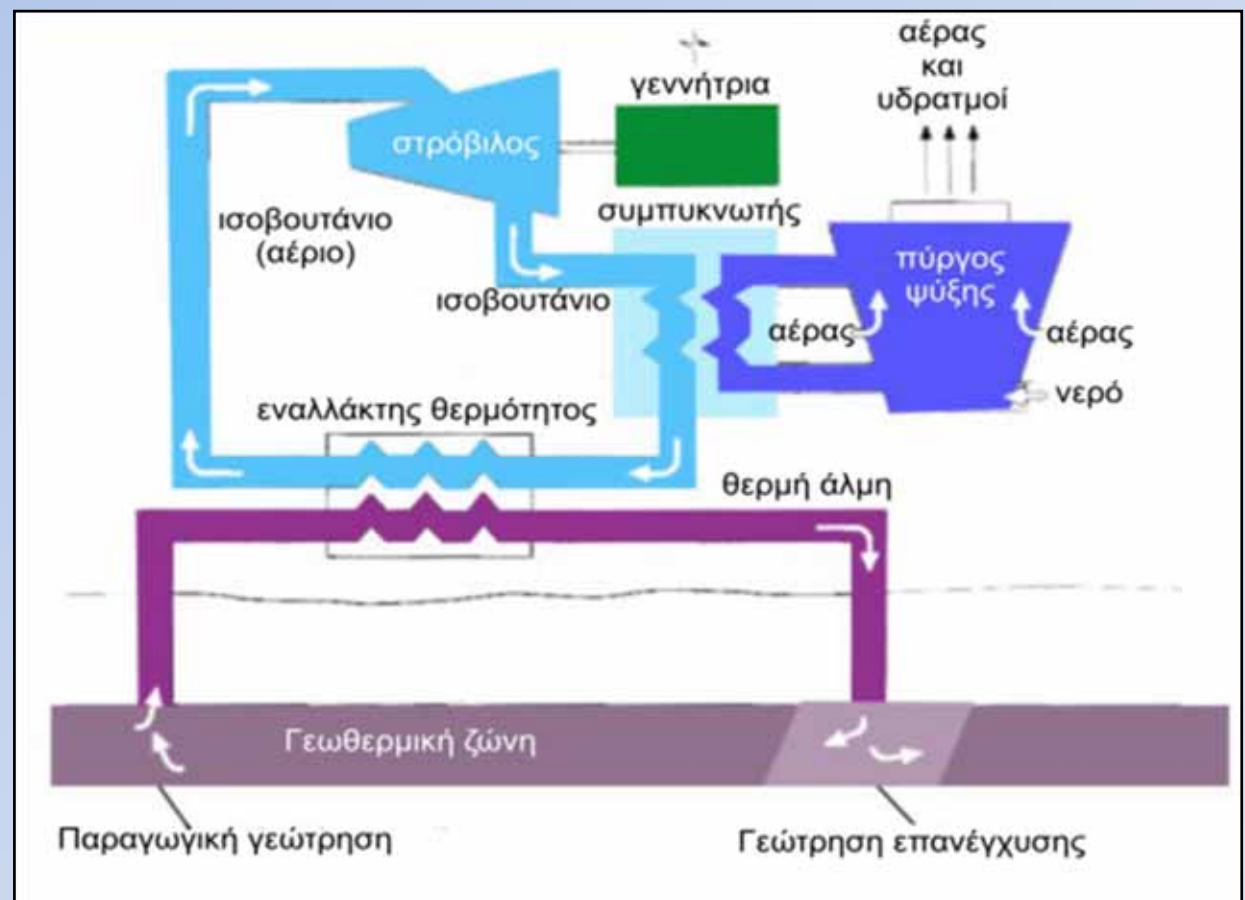
➤ Αβαθής Γεωθερμία:

- Θερμότητα πετρωμάτων μικρού βάθους και επιφανειακών υδάτων $< 25\text{ }^{\circ}\text{C}$

Ηλεκτροπαραγωγή από γεωθερμία μέσης ενθαλπίας

Δυναμικός κύκλος
 με χρήση οργανικής
 ουσίας

Ημερίδα, 10 Μαρτίου 2012, Άργος,
 “Πρότυπες Περιφέρειες για μια Βιώσιμη Ευρώπη”

Μορφές Γεωθερμικής Ενέργειας

➤ Γεωθερμία υψηλής ενθαλπίας:

- Θερμότητα υπόγειων πετρωμάτων & υδάτων θερμοκρασίας $> 150\text{ }^{\circ}\text{C}$

➤ Γεωθερμία μέσης ενθαλπίας:

- Θερμότητα υπόγειων πετρωμάτων & υδάτων θερμοκρασίας $90\text{ }^{\circ}\text{C} - 150\text{ }^{\circ}\text{C}$

➤ Γεωθερμία χαμηλής ενθαλπίας:

- Θερμότητα υπόγειων πετρωμάτων & υδάτων θερμοκρασίας $25 - 90\text{ }^{\circ}\text{C}$

➤ Αβαθής Γεωθερμία:

- Θερμότητα πετρωμάτων μικρού βάθους και επιφανειακών υδάτων $< 25\text{ }^{\circ}\text{C}$

Εφαρμογές άμεσης χρήσης από γεωθερμία χαμηλής ενθαλπίας

- ❖ Τηλεθέρμανση
- ❖ Αγροτικές χρήσεις (π.χ. θέρμανση θερμοκηπίων, θέρμανση εδαφών για καλλιέργειες)
- ❖ Ιχθυοκαλλιέργειες
- ❖ Θερμικές διεργασίες (π.χ. ξήρανση προϊόντων)

Τηλεθέρμανση Ξενώνα Τραϊανούπολης

- ✓ Τηλεθέρμανση 5 κτιρίων
(ξενώνες & κτίριο λουτρών)
- ✓ Θερμοκρασία 55⁰C

- ✓ Θέρμανση με ενδοδαπέδιο σύστημα & παροχή ζεστού νερού χρήσης

Ημερίδα, 10 Μαρτίου 2012, Άργος,
“Πρότυπες Περιφέρειες για μια Βιώσιμη Ευρώπη”

ΚΑΠΕ
CRES

ΚΕΝΤΡΟ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΩΝ ΠΗΓΩΝ
ΚΑΙ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Αγροτικές χρήσεις

Θερμοκήπιο

Ημερίδα, 10 Μαρτίου 2012, Άργος,
“Πρότυπες Περιφέρειες για μια Βιώσιμη Ευρώπη”

ΚΑΠΕ
CRES

ΚΕΝΤΡΟ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΩΝ ΠΗΓΩΝ
ΚΑΙ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Ιχθυοκαλλιέργειες

Ημερίδα, 10 Μαρτίου 2012, Άργος,
“Πρότυπες Περιφέρειες για μια Βιώσιμη Ευρώπη”

Θερμικές διεργασίες

Ξήρανση προϊόντων

Ημερίδα, 10 Μαρτίου 2012, Άργος,
“Πρότυπες Περιφέρειες για μια Βιώσιμη Ευρώπη”

Μορφές Γεωθερμικής Ενέργειας

➤ Γεωθερμία υψηλής ενθαλπίας:

- Θερμότητα υπόγειων πετρωμάτων & υδάτων θερμοκρασίας $> 150\text{ }^{\circ}\text{C}$

➤ Γεωθερμία μέσης ενθαλπίας:

- Θερμότητα υπόγειων πετρωμάτων & υδάτων θερμοκρασίας $90\text{ }^{\circ}\text{C} - 150\text{ }^{\circ}\text{C}$

➤ Γεωθερμία χαμηλής ενθαλπίας:

- Θερμότητα υπόγειων πετρωμάτων & υδάτων θερμοκρασίας $25 - 90\text{ }^{\circ}\text{C}$

➤ Αβαθής Γεωθερμία:

- Θερμότητα πετρωμάτων μικρού βάθους και επιφανειακών υδάτων $< 25\text{ }^{\circ}\text{C}$

Γεωθερμικές Αντλίες Θερμότητας (ΓΑΘ)

Αβαθής Γεωθερμία

Θέρμανση/ψύξη και ζεστό νερό χρήσης στα κτίρια με αναστρέψιμη αντλία θερμότητας και με χρήση του υπεδάφους ως πηγή/αποδέκτη θερμότητας

Γεωθερμικές Αντλίες Θερμότητας (ΓΑΘ)

χειμώνας - θέρμανση

Α
Λ
Ρ
Ε
Χ
Η
Τ
Ο
Υ
Ρ
Γ
Ι
Α
Σ

καλοκαίρι - ψύξη

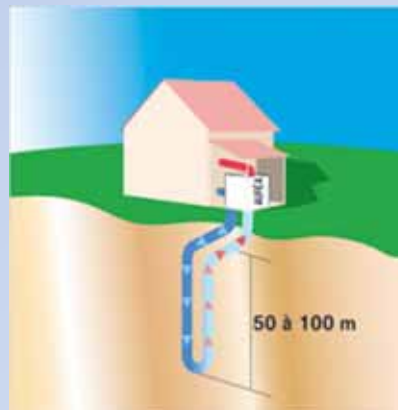
Ημερίδα, 10 Μαρτίου 2012, Άργος,
“Πρότυπες Περιφέρειες για μια Βιώσιμη Ευρώπη”

Κλειστό κύκλωμα εναλλαγής θερμότητας

Οριζόντιοι
γεωεναλλάκτες

Κατακόρυφοι
γεωεναλλάκτες

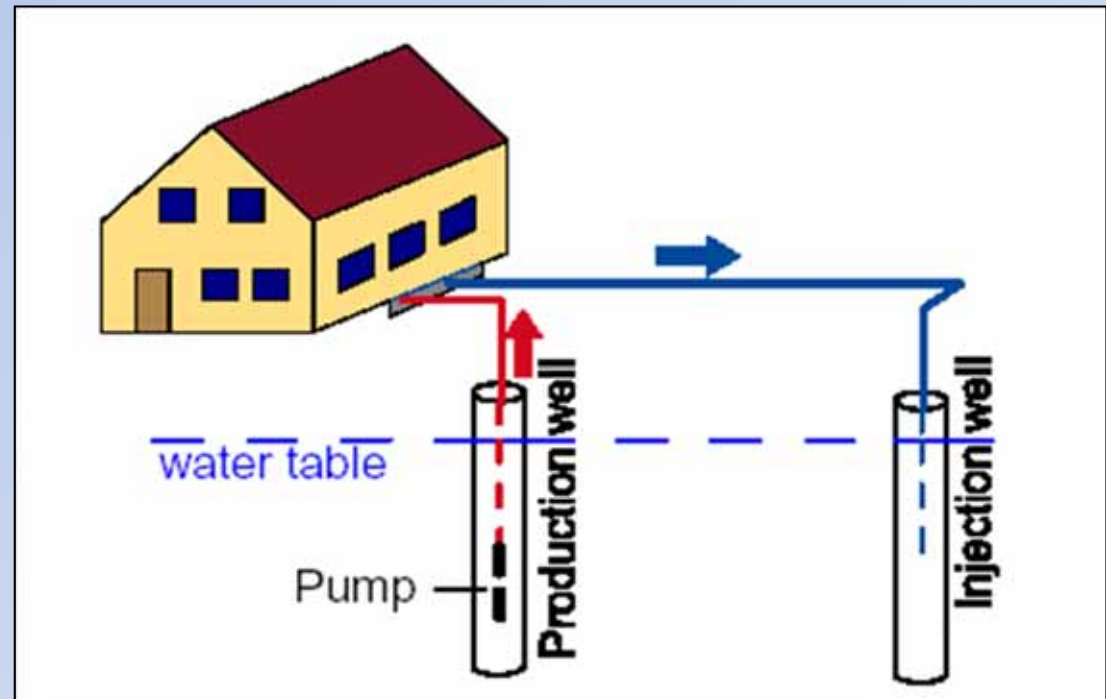

Ημερίδα, 10 Μαρτίου 2012, Άργος,
“Πρότυπες Περιφέρειες για μια Βιώσιμη Ευρώπη”

Ανοικτό κύκλωμα εναλλαγής θερμότητας

Υδρογεωτρήσεις

(λίμνη, θάλασσα,
ποτάμι κλπ.)

Συστήματα θέρμανσης χαμηλής θερμοκρασίας

✓ Μονάδες Fan-coils

✓ Ενδοδαπέδιο σύστημα θέρμανσης

Ημερίδα, 10 Μαρτίου 2012, Άργος,
“Πρότυπες Περιφέρειες για μια Βιώσιμη Ευρώπη”

Δημαρχείο Πυλαίας - Θεσσαλονίκη

Ψύξη & θέρμανση γραφείων (2500 m²)

- ✓ 21 κατακόρυφοι γεωεναλλάκτες βάθους 80 m έκαστος
- ✓ 11 ΓΑΘ συνολικής ικανότητας $P_{th}=265$ kW, $P_c=280$ kW
- ✓ Μονάδες fan-coils & μια κεντρική κλιματιστική μονάδα
- ✓ $SPF_h=4$ & $SPF_c=3,5$ (απόδοση ΓΑΘ)

Το ενεργειακό πλεονέκτημα των ΓΑΘ

Σύστημα ΓΑΘ	Ισχύς (kW)	Ώρες λειτουργίας (h)	Ενέργεια (kWh)	Συντελεστής απόδοσης (SPF)	Απαιτούμενη ηλεκτρική ενέργεια (kWh _e)	Ισοδύναμη πρωτογενής ενέργεια (kWh)
Θέρμανση (kW _{th})	20	1.600	32.000	4,5	7.111	26.337
Ψύξη (kW _c)	16	1.200	19.200	3,5	5.486	20.317
Σύνολο	-	-	-	-	12.597	46.655

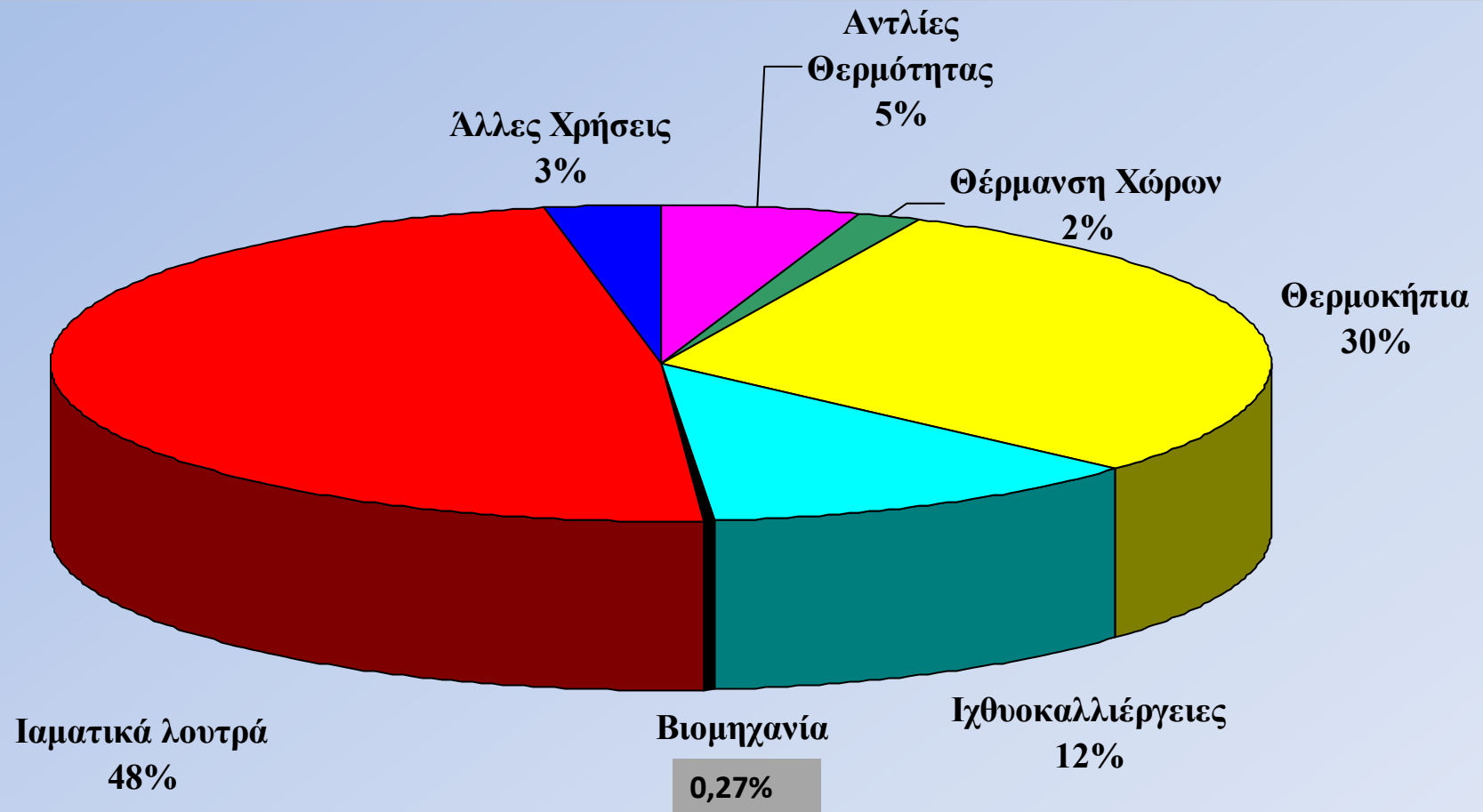
Συμβατικό σύστημα	Ισχύς (kW)	Ώρες λειτουργίας (h)	Ενέργεια (kWh)	Συντελεστής απόδοσης	Απαιτούμενη ηλεκτρική ενέργεια (kWh _e)	Ισοδύναμη πρωτογενής ενέργεια (kWh)
Θέρμανση (kW _{th})	20	1.600	32.000	0,85	37.647	37.647
Ψύξη (kW _c)	16	1.200	19.200	3	6.400	23.704
Σύνολο	-	-	-	-	44.047	61.351

Ενεργειακό & οικονομικό όφελος από ΓΑΘ

Ετήσια εξοικονόμηση ενέργειας και χρημάτων	
Ετήσια εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας από ΓΑΘ (kWh _{th})	14.696
Ποσοστό ετήσιας εξοικονόμησης ενέργειας της ΓΑΘ σε σχέση με συμβατικό σύστημα (%)	23,95
Ετήσια εξοικονόμηση (ΤΙΠ)	1,40
Ετήσια μείωση εκπομπών (TCO ₂)	4,49
Ετήσιο κόστος συστήματος ΓΑΘ (λειτουργίας και συντήρησης) (€)	1.912
Ετήσιο κόστος συμβατικού συστήματος (λειτουργίας και συντήρησης) (€)	5.585
Ετήσιο οικονομικό όφελος από τη λειτουργία της ΓΑΘ (€)	3.673
Ποσοστό ετήσιας μείωσης κόστους από τη λειτουργία του συστήματος ΓΑΘ (%)	65,77

Εφαρμογές γεωθερμίας στην Ελλάδα: 74,8MW_{th}

Ημερίδα, 10 Μαρτίου 2012, Άργος,
“Πρότυπες Περιφέρειες για μια Βιώσιμη Ευρώπη”

Νομοθετικό Πλαίσιο

- Ν.3175/2003 «Αξιοποίηση του γεωθερμικού δυναμικού, τηλεθέρμανση και άλλες διατάξεις»
- Υ.Α.635/2005 «Όροι και διαδικασία εκμίσθωσης του δικαιώματος του Δημοσίου για έρευνα και διαχείριση του γεωθερμικού δυναμικού και της εν γένει διαχείρισης των γεωθερμικών πεδίων της Χώρας»
- Υ.Α.1012/2005 «Χαρακτηρισμός και υπαγωγή σε κατηγορίες των Γεωθερμικών Πεδίων της Χώρας»
- Υ.Α. 1530/2005 «Κανονισμός Γεωθερμικών Εργασιών»
- Υ.Α. 1249/2009 «Άδειες εγκατάστασης για ίδια χρήση ενεργειακών συστημάτων θέρμανσης ή ψύξης χώρων μέσω της εκμετάλλευσης της θερμότητας των γεωλογικών σχηματισμών και των νερών, επιφανειακών και υπόγειων, που δεν χαρακτηρίζονται γεωθερμικό δυναμικό»

Ευχαριστώ για την προσοχή σας

www.cres.gr

kkari@cres.gr